

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (ühexas koda)

13. jaanuar 2022*

Eelotsusetaotlus – Direktiiv 2011/7/EL – Hilinenud maksmisega võitlemine äritehingute puhul – Kohaldamisala – Mõiste „äritehingud“ – Ettevõtja võlausaldajaks olev riigiasutus – Välistamine – Riigiasutuse poolt kinnisasja andmine aastatasu eest ettevõtja kasutusvaldusse

Kohtuasjas C-327/20,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Sąd Okręgowy w Opolu (Opole regionaalne kohus, Poola) 10. märtsi 2020. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. juulil 2020, menetluses

Skarb Państwa – Starosta Nyski

versus

New Media Development & Hotel Services sp. z o.o.,

EUROOPA KOHUS (ühexas koda),

koosseisus: kolmanda koja president K. Jürimäe üheksanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud S. Rodin ja N. Piçarra (ettekandja),

kohtujurist: J. Richard de la Tour,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,
- Euroopa Komisjon, esindajad: M. Brauhoff ja G. Gattinara,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: poola.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/35/EÜ hilinevad maksimisega võitlemise kohta äritehingute puhul (EÜT 2000, L 200, lk 35; ELT eriväljaanne 17/01, lk 226) artikli 6 lõike 3 punkti b ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta direktiivi 2011/7/EL hilinevad maksimisega võitlemise kohta äritehingute puhul (ELT 2011, L 48, lk 1; parandused ELT 2014, L 269, lk 4, ja ELT 2015, L 218, lk 82) artikli 2 punkti 1 ja artikli 12 lõiget 4.
- 2 Taotlus on esitatud Skarb Państwa – Starosta Nyski (riigikassa – Nysa maakond, Poola) (edaspidi „riigikassa“) ja New Media Development & Hotel Services Sp. z o.o. (edaspidi „New Media“) vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab New Mediale üle antud kinnistu kasutusvalduse eest riigikassale tasumisele kuuluva aastatasu hilinevad maksmise eest kohaldatavat viivist.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2011/7

- 3 Direktiivi 2011/7 põhjendustes 3, 8, 9, 14 ja 23 on märgitud:
  - „(3) Sageli toimub ettevõtjatevaheliste või ettevõtjate ja riigiasutuste vaheliste äritehingute puhul maksmine hiljem kui lepingus sätestatud või üldiste äritingimustega ette nähtud. Kuigi kaubad on tarnitud või teenused osutatud, tasutakse suur hulk vastavaid arveid määratud tähtpäevast palju hiljem. Hilinevad maksmine avaldab negatiivset mõju likviidsusele ja raskendab ettevõtjate finantsjuhtimist. See mõjutab ka ettevõtjate konkurentsivõimet ja kasumlikkust, sest võlausaldaja peab hilinevad maksmise tõttu otsima rahalisi vahendeid väljastpoolt. Nimetatud negatiivse mõju oht suureneb märgatavalt majanduslanguse ajal, mil rahaliste vahendite leidmine on raskem.
  - [...]
  - (8) Käesoleva direktiivi reguleerimisala peaks piirduma maksetega, millega tasutakse äritehingute eest. Käesoleva direktiiviga ei tohiks reguleerida tehinguid tarbijatega ega viivitusintresse muudelt maksetelt, näiteks tšekke ja vekseid käsitlevate õigusaktide kohaselt tehtud maksetelt või kahjuhüvitistelt, sealhulgas kindlustushüvitistelt. [...]
  - (9) Käesoleva direktiiviga tuleks reguleerida kõiki äritehinguid, olenemata sellest, kas need toimuvad eraõiguslike või riigi osalusega ettevõtjate vahel või ettevõtjate ja riigiasutuste vahel, arvestades sealjuures, et riigiasutused teevad märkimisväärse hulga ettevõtjatele suunatud makseid. [...]

[...]

(14) Liidu õigusaktide ühtsuse huvides tuleks käesolevas direktiivis kohaldada „ostja“ mõistet selliselt[,] nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivis 2004/17/EÜ (millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused) [(EÜT 2004, L 134, lk 1; ELT eriväljaanne 06/07, lk 19),] ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivis 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta [(EÜT 2004, L 134, lk 114; ELT eriväljaanne 06/07, lk 132)].

[...]

(23) Üldreeglina on riigiasutuste käsutuses palju kindlamad, prognoositavamad ja pidevamad tuluvood kui ettevõtjatel. Lisaks on paljudel riigiasutustel võimalik saada rahalisi vahendeid soodsamatel tingimustel kui ettevõtjatel. Samal ajal ei sõltu riigiasutused oma eesmärkide saavutamisel nii palju stabiilsete ärisuhete loomisest nagu ettevõtjad. Riigiasutuste pikkade maksetähtaegade ja hilinevad maksimisega kaupade ja teenuste eest kaasneb põhjendamatu kulu ettevõtjatele. Seepärast on asjakohane võtta kasutusele erieeskirjad, mis käsitlevad äritehinguid kaupade tarnimiseks või teenuste osutamiseks ettevõtjate poolt riigiasutustele ning milles tuleks eelkõige ette näha maksetähtajad, mis üldreeglina ei ületa 30 kalendripäeva, välja arvatud juhul, kui lepingus on selgesõnaliselt teisiti kokku lepitud ja kui see on lepingu eripära või konkreetse suunitluse tõttu objektiivselt põhjendatud, ning mingil juhul ei ületa 60 kalendripäeva.“

4 Selle direktiivi artiklis 1 „Sisu ja reguleerimisala“ on sätestatud:

„1. Käesoleva direktiivi eesmärk on võidelda hilinevad maksimisega äritehingute puhul, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine, edendades seega ettevõtjate ja eelkõige [väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (edaspidi „VKE“)] konkurentsivõimet.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõigi maksete suhtes, millega tasutakse äritehingute eest.

[...]“.

5 Nimetatud direktiivi artikkel 2 „Mõisted“ on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „äritehingud“ – ettevõtjatevahelised või ettevõtjate ja riigiasutuste vahelised tehingud, mille tulemuseks on kaupade tarnimine või teenuste osutamine tasu eest;

2) „riigiasutus“ – igasugune ostja vastavalt direktiivi [2004/17] artikli 2 lõike 1 esimeses lõigus ja direktiivi [2004/18] artikli 1 lõikes 9 esitatud määratlusele, olenemata lepingu objektist või maksumusest;

3) „ettevõtja“ – organisatsioon, mis ei ole riigiasutus ning mis tegeleb iseseisva majandus- või kutsetegevusega (ka siis, kui sellega tegeleb üks isik);

[...]

- 6) „seadusjärgne viivis“ – maksmisega hilinemise korral makstav lihtintress, mis vastab viiteintressimäärale, millele on lisatud vähemalt kaheksa protsendipunkti; [...]“.
- 6 Direktiivi 2011/7 artikli 3, mis käsitleb ettevõtjatevahelisi äritehinguid, lõikes 1 on ette nähtud, et liikmesriigid tagavad, et ettevõtjatevaheliste tehingute puhul on võlausaldajal õigus saada hilinevad maksmise korral viivist ilma vastavat meeldetuletust esitamata, kui on täidetud selles sättes esitatud tingimused.
- 7 Selle direktiivi artikli 4 „Ettevõtjate ja riigiasutuste vahelised tehingud“ lõikes 1 on sätestatud:
„Liikmesriigid tagavad, et selliste äritehingute puhul, kus võlgnik on riigiasutus, on võlausaldajal õigus saada ilma vastavat meeldetuletust esitamata seadusjärgset viivist pärast lõigetes 3, 4 või 6 kindlaks määratud ajavahemike möödumist, kui on täidetud järgmised tingimused:
- a) võlausaldaja on täitnud oma lepingujärgsed ja õiguspärased kohustused ning
- b) võlausaldaja ei ole saanud makstavat summat õigel ajal, välja arvatud juhul, kui võlgnik ei ole viivituse eest vastutav.
- [...]“.
- 8 Selle direktiivi artikli 13 esimese lõigu kohaselt tunnistati direktiiv 2000/35 alates 16. märtsist 2013 kehtetuks.

Direktiiv 2004/17

- 9 Direktiivi 2004/17 artikli 2 lõike 1 punktis a on mõiste „tellivad asutused“ määratletud kui „riik, piirkondlikud või kohalikud asutused, avalik-õiguslikud isikud ning ühest või mitmest kõnealusest asutusest või avalik-õiguslikust isikust koosnevad ühendused“.
- 10 See määratlus vastab sisuliselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse [alates 18. aprillist 2016] kehtetuks direktiiv 2004/17 (ELT 2014, L 94, lk 243), artikli 3 lõikes 1 esitatud määratlusele.

Direktiiv 2004/18

- 11 Direktiivi 2004/18 artikli 1 lõikes 9 oli mõiste „ostja“ määratletud samas sõnastuses kui direktiivi 2004/17 artikli 2 lõike 1 punktis a.
- 12 Direktiiv 2004/18 tunnistati kehtetuks ja asendati alates 18. aprillist 2016 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiviga 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2014, L 94, lk 65). Direktiivi 2014/24 artikli 2 lõike 1 punkt 1 ja artikli 10 punkt a vastavad direktiivi 2004/18 vastavalt artikli 1 lõikele 9 ja artikli 16 punktile a.

Poola õigus

8. märtsi 2013. aasta seadus

13 8. märtsi 2013. aasta seadusega ülemäärase hilinemisega võitlemise kohta äritehingute puhul (konsolideeritud versioon) (ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych, *Dz. U.* 2019, jrk nr 118) (edaspidi „8. märtsi 2013. aasta seadus“) võeti direktiiv 2011/7 üle Poola õigusesse ja see jõustus 28. aprillil 2013.

14 8. märtsi 2013. aasta seaduse artikkel 2 sätestab:

„[Selle] seaduse sätteid kohaldatakse äritehingutele, milles osalevad üksnes:

1) ettevõtjad [6. märtsi 2018. aasta seaduse ettevõtjate kohta] ustawa [...] – Prawo przedsiębiorcówi tähenduses;

[...]

3) [29. jaanuari 2004. aasta riigihangete seaduse] ustawa [...] – Prawo zamówień publicznych i artikli 3 lõikes 1 nimetatud üksused.“

15 8. märtsi 2013. aasta seaduse artikli 4 punktid 1, 2 ja 3 sisaldavad järgmisi määratlusi:

„Käesolevas seaduses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „äritehing“ – leping, mille esemeks on kaupade tarnimine või teenuste osutamine tasu eest, kui artiklis 2 nimetatud lepinguosalisel sõlmivad selle lepingu oma majandustegevuse raames;

[...]

2) „riigiasutus“ – 29. jaanuari 2004. aasta riigihangete seaduse artikli 3 lõike 1 punktides 1–3a nimetatud üksused;

3) seadusjärgne viivis äritehingutes, milles võlgnik:

a) on meditsiinisektori avalik-õiguslik asutus: Poola keskpanga viiteintressimäärale vastav intress, millele on lisatud kaheksa protsendipunkti,

b) ei ole meditsiinisektori avalik-õiguslik asutus: Poola keskpanga viiteintressimäärale vastav intress, millele on lisatud kümme protsendipunkti [...].“

16 8. märtsi 2013. aasta seaduse artikli 7 lõikes 1 on sätestatud:

„Välja arvatud tehingud, mille puhul võlgnik on riigiasutus, on äritehingu poolteks olevatel võlausaldajatel õigus meeldetuletust esitamata ning välja arvatud juhul, kui pooled on kokku leppinud kõrgemas intressimääras, saada seadusjärgset viivist ajavahemikus, mis jääb maksetähtaja ja võla tasumise kuupäeva vahele, kui täidetud on järgmised kumulatiivsed tingimused:

1) võlausaldaja on oma kohustused täitnud;

2) võlausaldaja ei ole makset saanud lepingus määratud tähtaja jooksul.“

Kinnisasjade haldamise seadus

- 17 21. augusti 1997. aasta kinnisasjade haldamise seadus (ustawa o gospodarce nieruchomościami) (Dz. U. 2018, jrk nr 2204) sätestab artikli 71 lõigetes 1 ja 4:

„1. „Kinnistule kasutusvalduse seadmise eest tuleb maksta esimene tasu ja aastatasu.

[...]

4. Aastatasud makstakse ette hiljemalt iga aasta 31. märtsiks kogu kasutusvalduse kestuse vältel. [...]“.

Tsiviilseadustik

- 18 23. aprilli 1964. aasta tsiviilseadustiku (Kodeks cywilny) (Dz. U. 1964, nr 16, jrk nr 93) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „tsiviilseadustik“) artikli 232 lõigetes 1 ja 2 oli sätestatud:

„Riigile kuuluvaid kinnistuid, mis asuvad linnade halduspiirides, riigile kuuluvaid kinnistuid, mis asuvad väljaspool neid piire, kuid mis on hõlmatud linna planeeringuga ja mida kasutatakse selle majanduslike eesmärkide elluviimiseks, ning omavalitsusüksustele või nende liitudele kuuluvaid kinnistuid võib füüsiliste või juriidiliste isikute kasuks koormata kasutusvaldusega.

Erisätetega ette nähtud juhtudel võib kasutusvaldus olla seotud ka muude riigi, kohalike omavalitsuste või nende liitude kinnistutega.“

- 19 Selle seadustiku artiklis 238 on sätestatud, et „[k]asutusvaldaja maksab selle õiguse kehtivuse ajal aastatasu“.
- 20 Nimetatud seadustiku artikli 481 lõikes 1 on sätestatud, et kui võlgnik tasub rahalise kohustuse hilinenult, võib võlausaldaja nõuda viivist ka siis, kui ta ei ole kandnud mingit kahju ja hilinemine on tingitud võlgnikust sõltumatutest asjaoludest.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 21 New Media omandas 15. mail 2014 sõlmitud lepingu alusel kinnistu kasutusvalduse isikult, kellele riigikassa oli kasutusvalduse algul üle andnud. Vastavalt kinnisasjade haldamise seaduse artiklile 71 peab New Media kasutusvaldajana tasuma riigikassale aastatasu.
- 22 Kuna riigikassa seda tasu 31. märtsiks 2018 ei saanud, esitas ta Sąd Rejonowy w Nysiele (Nysa rajoonikohus, Poola) nõude mõista New Medialt 8. märtsi 2013. aasta seaduse sätete alusel välja põhisumma 3365,55 Poola zlotti (PLN) (ligikaudu 755 eurot), millele lisandub seadusjärgne viivis.
- 23 Nimetatud kohus mõistis 24. mai 2019. aasta otsusega New Medialt välja põhisumma, millele lisandus alates 1. aprillist 2018 arvestatud viivis, tsiviilseadustiku artikli 481, mitte aga 8. märtsi 2013. aasta seaduse sätete alusel, kuna leidis, et aastatasu maksmise kohustus ei tulene „äritehingust“ selle seaduse tähenduses, vaid selle õiguslik alus on kinnisasjade haldamise seaduse artikkel 71 ja tsiviilseadustiku artikkel 238. Lisaks tuvastas ta, et riigikassa ei ole selle 15. mai 2014. aasta lepingu pool, millega New Media omandas asjaomase kinnistu kasutusvalduse.

- 24 Riigikassa esitas nimetatud kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule Sąd Okręgowy w Opolu (Opole regionaalne kohus, Poola). Ta vaidlustab otsuse jätta rahuldamata tema nõue saada viivist 8. märtsi 2013. aasta seaduse alusel, väites, et põhikohtuasi kuulub selle seaduse kohaldamisalasse. Kasutusvaldus, olgugi et see on kehtestatud kinnisasjade haldamise seadusega, tekitab automaatselt lepingulise suhte kinnisasja omanikuks oleva riigikassa ja kasutusvaldaja vahel.
- 25 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul tekib seega küsimus, kas kasutusvalduse tasu hilinevad maksmine võimaldab riigikassal nõuda viivise tasumist 8. märtsi 2013. aasta seaduse alusel, millega rakendati Poola õiguses direktiivi 2011/7, või tsiviilseadustiku sätete alusel.
- 26 Nimetatud kohtul on kõigepealt kahtlusi seoses küsimusega, kas kinnistu kasutusvaldusse andmine kuulub mõistete „kaupade tarnimine“ või „teenuste osutamine“ alla direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 1 tähenduses ja kas seetõttu võib kasutusvalduse eest makstav aastatasu kuuluda mõiste „äritehing“ alla selle sätte tähenduses.
- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib seejärel, kas aastatasu on seotud „ettevõtja“ ja „riigiasutuse“ vahelise tehinguga ning seetõttu „äritehinguga“ direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 1 tähenduses. Kuna New Media omandas kasutusvalduse mitte riigikassalt, vaid kolmandalt isikult, kellele riigikassa oli kasutusvalduse algul üle andnud, siis küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsemalt, kas mõiste „äritehing“ alla kuulub ainult algne üleandmine, mille üks pool oli riigikassa, või tuleb New Mediat pidada oma lepingupartneri õigusjärglaseks, mille tagajärjel laienevad selle lepingupartneri ja riigikassa vahelise algse üleandmise õiguslikud tagajärjed ka New Mediale.
- 28 Lõpuks, juhul kui kõnealune olukord kuulub mõiste „äritehing“ alla direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 1 tähenduses, tekib eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus, kas see äritehing kuulub selle direktiivi, mis on Poola õigusesse üle võetud 8. märtsi 2013. aasta seadusega, ajalise kohaldamisalasse. Nimetatud kohus täpsustab, et Poola seadusandja kasutas direktiiviga 2011/7 antud võimalust ja jättis 8. märtsi 2013. aasta seaduse kohaldamisalast välja lepingud, mis on sõlmitud enne 16. märtsi 2013. Põhikohtuasjas, kus kasutusvaldus anti algul üle 5. detsembril 1990, kuulub direktiivi 2011/7 kohaldamisalasse üksnes 15. mail 2014 toimunud kasutusvalduse üleminek New Mediale.
- 29 Neil asjaoludel otsustas Sąd Okręgowy w Opolu (Opole regionaalne kohus, Poola) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas [direktiivi 2011/7] artikli 2 punkti 1 sätteid tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus [8. märtsi 2013. aasta seaduse] artikli 2 ja artikli 4 punkti 1 tõlgendamine selliselt, et kauba mõiste ei hõlma kinnisasja ja kaupade tarnimise mõiste ei hõlma kinnisasja kasutusvaldusse andmist [tsiviilseadustiku] artiklite 232 jj tähenduses, või nii, et sellist tehingut ei saa käsitada teenuste osutamisenä?
2. Kui vastus esimesele küsimusele on [jaatav], siis kas [direktiivi 2011/7] artikli 2 punkti 1 sätteid tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus [kinnisasjade haldamise seaduse] artiklite 71 jj ning [tsiviilseadustiku] artikli 238 tõlgendamine selliselt, et riigikassa poolt kasutusvalduse aastatasude sissenõudmine majandusüksustelt, kes ei olnud need isikud, kellele riigikassa algul kasutusvaldusõiguse seadis, vaid kes omandasid selle õiguse teistelt kasutusvaldajatelt, ei

kuulu äritehingu ja riigiasutuse mõistete alla direktiivi 2011/7 artikli 2 punktide 1 ja 2 ning 8. märtsi 2013. aasta seaduse [...] artikli 4 punkti 1 tähenduses, või nii, et selline tehing ei kuulu direktiivi 2011/7 ja selle seaduse reguleerimisalasse?

3. Kui vastus [esimesele ja teisele küsimusele] on [jaatav], siis kas [direktiivi 2011/7] artikli 12 lõiget 4 ning [direktiivi 2000/35] artikli 6 lõike 3 punkti b tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus 8. märtsi 2013. aasta seaduse [...] artikli 15 ja 12. juuni 2003. aasta seaduse äritehingute maksetähtaegade kohta (ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych) (*Dz. U.* 2003, nr 139, jrk nr 1323) artikli 12 tõlgendamine selliselt, et need välistavad viidatud direktiivi ja selle rakendamise seaduse sätete kohaldamise võimaluse lepingute suhtes, millega anti kasutusvaldusõigus üle praegusele kasutusvaldajale, kes on kohustatud tasuma aastatasu, ja mis on sõlmitud pärast 28. aprilli 2013 ja 1. jaanuari 2004, juhul kui riigikassa andis kinnistu algul teise isiku kasutusvaldusse enne 28. aprilli 2013 ja 1. jaanuari 2004?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Teine küsimus

- 30 Teise küsimusega, mida tuleb analüüsida esimesena, kuna see puudutab direktiivi 2011/7 artikli 2 punktiga 1 nõutud esimest tingimust, mis peab olema täidetud, et tehingut saaks pidada „äritehinguks“ selle sätte tähenduses, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas seda mõistet tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab riigiasutuse poolt kinnistu kasutusvalduse eest tasu saamist ettevõtjalt, kelle võlausaldaja on see riigiasutus.
- 31 Tuleb märkida, et direktiivi 2011/7 artikli 1 lõike 2 kohaselt kohaldatakse seda direktiivi kõigi maksete suhtes, millega tasutakse „äritehingute“ eest, ning et see mõiste on määratletud direktiivi 2011/7 artikli 2 punktis 1 kui „ettevõtjatevahelised või ettevõtjate ja riigiasutuste vahelised tehingud, mille tulemuseks on kaupade tarnimine või teenuste osutamine tasu eest“. Viimati nimetatud sätet tuleb tõlgendada koostoimes selle direktiivi põhjendustega 8 ja 9, millest nähtub, et see hõlmab kõiki makseid, millega tasutakse äritehingute eest, sealhulgas eraettevõtjate vahelisi tehinguid, välja arvatud tarbijatega tehtud tehingud ja muud liiki maksed (9. juuli 2020. aasta kohtuotsus RL (hilinenud maksmisega võitlemise direktiiv), C-199/19, EU:C:2020:548, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 32 Direktiivi 2011/7 artikli 2 punktis 1 on seega sätestatud kaks tingimust, mis peavad olema täidetud, et tehingut saaks pidada „äritehinguks“ selle sätte tähenduses ja see saaks kuuluda nimetatud direktiivi kohaldamisalasse, nagu see on määratletud direktiivi artikli 1 lõikes 2. Ühelt poolt peab see olema sõlmitud kas ettevõtjate vahel või ettevõtjate ja riigiasutuste vahel. Teiselt poolt peab selle tulemuseks olema kaupade tarnimine või teenuste osutamine tasu eest (9. juuli 2020. aasta kohtuotsus RL (hilinenud maksmisega võitlemise direktiiv), C-199/19, EU:C:2020:548, punkt 24).
- 33 Mis puudutab nendest tingimustest esimest, mida käsitleb arutusel olev eelotsuse küsimus, siis on mõiste „riigiasutus“ direktiivi 2011/7 artikli 2 punktis 2 määratletud kui „igasugune ostja vastavalt [direktiivi 2004/17] artikli 2 lõike 1 esimeses lõigus ja [direktiivi 2004/18] artikli 1 lõikes 9 esitatud määratlusele, olenemata lepingu objektist või maksumusest“. Nagu nähtub direktiivi 2011/7 põhjendusest 14, otsustati selle määratluse kasuks liidu õigusaktide ühtsuse huvides.

- 34 Direktiivide 2004/17 ja 2004/18 nende sätete kohaselt on ostja mõiste määratletud kui „riik, piirkondlikud või kohalikud asutused, avalik-õiguslikud isikud ning ühest või mitmest kõnealusest asutusest või avalik-õiguslikust isikust koosnevad ühendused“.
- 35 Riigi mõiste hõlmab kõiki seadusandlikku, täidesaatvat ja kohtuvõimu teostavaid organeid ning seda tuleb sarnaselt hankija mõistega tõlgendada funktsionaalselt ja laialt (vt selle kohta 17. septembri 1998. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia, C-323/96, EU:C:1998:411, punktid 27 ja 28, ning 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus LitSpecMet, C-567/15, EU:C:2017:736, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 36 Direktiivi 2011/7 artikli 2 punktis 1 kasutatud mõiste „ettevõtja“ on omakorda määratletud selle direktiivi artikli 2 punktis 3 kui „organisatsioon, mis ei ole riigiasutus ning mis tegeleb iseseisva majandus- või kutsetegevusega (ka siis, kui sellega tegeleb üks isik)“. Vastavalt sellele määratlusele ei saa üksust, mis kuulub mõiste „riigiasutus“ alla selle direktiivi artikli 2 punkti 2 tähenduses, pidada „ettevõtjaks“ selle direktiivi artikli 2 punkti 3 tähenduses.
- 37 Direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 1 sõnastus üksi ei võimalda siiski kindlaks teha, kas tehing, milles riigiasutus on ettevõtja võlausaldaja, kuulub mõiste „äritehing“ alla selle sätte tähenduses ja seega nimetatud direktiivi kohaldamisalasse. Neil asjaoludel tuleb vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale keskenduda selle sätte kontekstile ja eesmärkidele, mida taotletakse õigusaktiga, mille osa on see säte (vt selle kohta 18. novembri 2020. aasta kohtuotsus Techbau, C-299/19, EU:C:2020:937, punkt 38, ja 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus RL (hilinenud maksimisega võitlemise direktiiv), C-199/19, EU:C:2020:548, punkt 27).
- 38 Mis puudutab direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 1 konteksti, siis selle direktiivi artikli 4 lõikes 1 on sätestatud, et „[l]iikmesriigid tagavad, et selliste äritehingute puhul, kus võlgnik on riigiasutus, on võlausaldajal õigus saada ilma vastavat meeldetuletust esitamata seadusjärgset viivist pärast lõigetes 3, 4 või 6 kindlaks määratud ajavahemike möödumist, kui on täidetud [punktides a ja b sätestatud] tingimused“. Sellest järeldub, et artikkel 4 on kohaldatav üksnes olukorras, kus ettevõtja võlausaldaja on riigiasutus.
- 39 Lisaks on oluline märkida, et direktiivi 2011/7 artikkel 3 peab silmas üksnes ettevõtjatevahelisi tehinguid. Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 36, välistab selles direktiivis kasutatud mõiste „ettevõtja“ sõnaselgelt selle, et riigiasutus selle direktiivi artikli 2 punkti 2 tähenduses võiks ettevõtja võlausaldajana kuuluda selle kohaldamisalasse.
- 40 Seega tuleneb direktiivi 2011/7 artikli 2 punktide 2 ja 3, artikli 3 lõike 1 ja artikli 4 lõike 1 koostoimes tõlgendamisest, et kui ettevõtja võlausaldaja on riigiasutus – nagu see on käesolevas asjas –, siis ei kuulu see olukord mõiste „äritehing“ alla nimetatud direktiivi artikli 2 punkti 1 tähenduses.
- 41 Direktiiviga 2011/7 taotletavate eesmärkide kohta tuleb märkida, et liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise meetmena on nimetatud direktiivi eesmärk selle artikli 1 lõike 1 kohaselt „võidelda hilinenud maksimisega äritehingute puhul, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine, edendades seega ettevõtjate ja eelkõige VKEde konkurentsivõimet“. Selle kohta on direktiivi põhjenduses 3 märgitud, et hilinenud maksimine avaldab negatiivset mõju nende ettevõtjate likviidsusele, konkurentsivõimele ja kasumlikkusele.

- 42 Seevastu, nagu nähtub direktiivi 2011/7 põhjendusest 23, on riigiasutuste käsutuses üldreeglina palju kindlamad, prognoositavamad ja pidevamad tuluvood kui ettevõtjatel ning neil on võimalik saada rahalisi vahendeid soodsamatel tingimustel kui ettevõtjatel. Lisaks ei sõltu riigiasutused oma eesmärkide saavutamisel nii palju stabiilsete ärisuhete loomisest nagu ettevõtjad. Viimastele võib omalt poolt riigiasutuste pikkade maksetähtaegadega kaupade ja teenuste eest tasumisel kaasnedada põhjendamatu kulu.
- 43 Võttes arvesse neid erinevusi, mis on riigiasutuste ja ettevõtjate, eelkõige VKEde vahel, ning seda, et esimesed teevad märkimisväärse hulga viimastele suunatud makseid – nagu on märgitud direktiivi 2011/7 põhjenduses 9 –, pidas liidu seadusandja asjakohaseks kehtestada direktiivi 2011/7 artiklis 4 sätteid, mis on kohaldatavad üksnes ettevõtjatele, kes on nende riigiasutuste võlausaldajad, kellele nad on tarninud kaupu või osutanud teenuseid, jättes reguleerimata olukorra, kus need riigiasutused on ettevõtjate võlausaldajad.
- 44 Seega tuleneb direktiivi 2011/7 artikli 2 punktist 1 koostoimes selle konteksti ja direktiiviga taotletavate eesmärkidega, et kui riigiasutus selle artikli punkti 2 tähenduses on ettevõtja võlausaldaja, ei kuulu nende kahe üksuse vahelised suhted mõiste „äritehing“ alla selle sätte tähenduses ega kuulu seetõttu ka nimetatud direktiivi kohaldamisalasse.
- 45 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasi sai alguse sellest, et New Media, kes on direktiivi 2011/7 artikli 2 lõike 2 punkti 3 tähenduses „ettevõtja“ nagu ka isik, kes talle kasutusvalduse üle andis, tasus kinnistu kasutusvalduse aastatasu riigikassale hilinevalt.
- 46 Kuna aga ettevõtja New Media poolt kasutusvalduse eest tasumisele kuuluvate rahasummade võlausaldaja on riigikassa kui „riigiasutus“ direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 2 tähenduses, ei ole täidetud esimene tingimus selleks, et tehingut saaks kvalifitseerida „äritehinguks“ direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 1 tähenduses, nagu seda on tõlgendatud käesoleva kohtuotsuse punktis 44. Neil asjaoludel ei ole riigikassal õigust selle direktiivi artikli 4 lõikes 1 ette nähtud seadusjärgsele viivisele.
- 47 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et mõistet „äritehing“ direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 1 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et see ei hõlma riigiasutuse poolt kinnistu kasutusvalduse eest tasu saamist ettevõtjalt, kelle võlausaldaja on see riigiasutus.

Esimene ja kolmas küsimus

- 48 Teisele küsimusele antud vastust arvestades ei ole esimesele ja kolmandale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 49 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (ühheksas koda) otsustab:

Mõistet „äritehing“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta direktiivi 2011/7/EL hilinevad maksimisega võitlemise kohta äritehingute puhul artikli 2

punkti 1 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et see ei hõlma riigiasutuse poolt kinnistu kasutusvalduse eest tasu saamist ettevõtjalt, kelle võlausaldaja on see riigiasutus.

Allkirjad